

OTSUS

22.06.2023 nr 5-5/2023-018

Koondumisele nr 08/2023 Baltic Ground Services EE OÜ/Naftelf Eesti Aktsiaselts loa andmine

1. Koondumine

24.05.2023 esitas Baltic Ground Services EE OÜ (registrikood 12890890) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Baltic Ground Services EE OÜ ja TotalEnergies Aviation SA (registrikood 884783507) 22.05.2023 aktsiate müügilepingu. Lepingust tulenevalt omandab Baltic Ground Services EE OÜ 100% Naftelf Eesti Aktsiaseltsi aktsiakapitalist.

Tehingu tulemusel omandab Baltic Ground Services EE OÜ valitseva mõju Naftelf Eesti Aktsiaseltsi üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 25.05.2023 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 p 2 kohaselt on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle. KonkS § 20 p 4 kohaselt on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Baltic Ground Services EE OÜ ja Naftelf Eesti Aktsiaselts.

Baltic Ground Services EE OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on lennukite tankimisteenuse osutamine Tallinna lennujaamas. Baltic Ground Services EE OÜ üle omab valitsevat mõju UAB Baltic Ground Services (registrikood 300136658), mille üle omab omakorda valitsevat mõju AVIA SOLUTIONS GROUP PLC (registrikood HE380586), mis kuulub füüsilise isiku Gediminas Žiemelis (isikukood [...]) valitseva mõju alla. Füüsilise isiku Gediminas Žiemelis valitseva mõju alla kuulub ettevõtjaid, kes tegutsevad erinevates valdkondades nagu kinnisvarahaldus, mööbli paigaldamine, meditsiiniteenused, majutusteenused, meteoroloogiateenused.

AVIA SOLUTIONS GROUP PLC kontsern pakub õhusõidukite renditeenust koos selleks vajaliku meeskonna ning kõrvalteenustega, st nn ACMI¹-teenuseid (lennukid, meeskond, hooldus ja kindlustus), opereerides 173-ühikulist lennukiparki. Lisaks pakub AVIA

¹ Aircraft, Crew, Maintenance, Insurance

SOLUTIONS GROUP PLC kontsern erinevaid lennundusega seonduvaid tugiteenuseid nagu MRO-teenused (lennukite hooldus, parandus ja kapitaalremont), pilootide ja pardameeskonna treenimine, maapealse käitlemise teenused ja muud seonduvad teenused. AVIA SOLUTIONS GROUP PLC kontserni ettevõtjatest on Eestis käive järgmistel ettevõtjatel:

- SmartLynx Airlines SIA (koos tütarettevõtjatega), mille tegevusalaks on õhusõidukite renditeenuste osutamine (ACMI-teenused); KlasJet UAB, mille tegevusalaks on õhusõidukite renditeenuste (ACMI-teenused) ja tšarterteenuste osutamine;
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...];
- [...].

AVIA SOLUTIONS GROUP PLC tegutseb 68 riigis enam kui 100 tütarühingu kaudu.

Naftelf Eesti Aktsiaselts on Eestis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on Tallinna lennujaamas tankimisteenuse osutamine. Koondumise eelselt on TotalEnergies Aviation SA-l ainuvalitsev mõju Naftelf Eesti Aktsiaselts üle.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste koondumise teate esitamisele eelnenud majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Kõnesoleva koondumise puhul tekib koondumise osaliste äritegevuste vahel horisontaalne kattuvus Tallinna lennujaamas tankimisteenuse osutamisel. Euroopa Komisjon on varasemalt tankimisteenuse turgu määratlenud iga konkreetse lennujaama tasandil². Konkurentsiamet nõustub koondumise teate esitajaga, et geograafilist turgu on asjakohane piiritleda Tallinna lennujaamaga.

Samas mõjutavad koondumise teate esitaja hinnangul kaubaturgu ka teised lähedal asuvad lennujaamad (nn *tankering*). Euroopa Komisjon on varasemalt leidnud, et lennufirmad võivad vähemalt osaliselt otsustada sihtkoha asemel tankida lennujaamas, mis asub sihtkohast „lühikese vahemaa“ ehk kolme või vähema lennutunni kaugusel³. Sellist praktikat nimetatakse kui „*tankering*“, mis tähendab lennufirma otsust lähtekoha lennujaamas tankida suurem kogus kütust, vältimaks tankimist sihtkoha lennujaamas. See võimaldab vähendada tangitavaid kütusekoguseid lennujaamades, kus kütus on kallim⁴. Tallinna lennujaama statistika kohaselt reisis 2022. aastal vähemalt 68% reisijatest 3 lennutunni piires asuvatesse sihtkohtadesse⁵. Tallinna lennujaama tankimisteenuste turgu mõjutavad ühe lennutunni piires asuvad sihtkohad naaberriikides – Soome (Helsingi), Läti (Riia), Leedu (Vilnius), Rootsi (Stockholm Arlanda). 2022. aastal lendas nimetatud sihtkohtadesse Tallinna lennujaamast ca 30% reisijatest⁶.

Koondumise osalised on esitanud andmed kaubaturu suuruse kohta mahupõhiselt Tallinna lennujaamas müüdud kütuse tonnide kohta aastatel 2020-2022⁷. Koondumise teate kohaselt, tuginedes AS Tallinna Lennujaama andmetele, müüdi Tallinna lennujaamas 2022. aastal 52 140 tonni kütust. Koondumise osaliste maht kütuse müügil Tallinna lennujaamas oli 2022. aastal [...] tonni ja turuosa kokku [60-70]%. Seega on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

² Juhtum M.7965 – WORLD FUEL SERVICES CORPORATION / CERTAIN AVIATION FUELS ASSETS BELONGING TO EXXON, punktid. 27, 29; Juhtum M.7387 – BP/Statoil fuel and retail aviation, lõik 37; Juhtum M.5880 – Shell / Topaz / JV, punkt 22.

³ Juhtum M.3110 – OMV / BP (SOUTHERN GERMANY PACKAGE), punkt 39; Juhtum M.5005 – GALP ENERGIA / EXXONMOBIL IBERIA, punkt 66.

⁴ Juhtum M.5005 – GALP ENERGIA / EXXONMOBIL IBERIA, lõik 66

⁵ Tallinna Lennujaama statistika. <https://www.tallinn-airport.ee/ettevottest/statistika/>.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid ja koondumise osalistelt.

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnenemise kaudu. KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste äritegevuste vahel tekib horisontaalne kattuvus, sest mõlemad osutavad lennukite tankimisteenust Tallinna lennujaamas. Koondumise osaliste ühine osakaal lennukite tankimisteenuse osutamisel moodustas 2022. aastal [60-70]%. Lisaks koondumise osalistele osutab Tallinna lennujaamas lennukite tankimisteenust Eesti Aviokütuse Teenuste AS.

Koondumise teate ja Aktsiaseltsi Tallinna Lennujaam hinnangul⁸ mõjutavad Tallinna lennujaamas tankimisteenuste osutamist ka teised lähedal asuvad lennujaamad. Ühe lennutunni piires asuvad lennujaamad naaberriikides – Soome (Helsingi), Läti (Riia), Leedu (Vilnius), Rootsi (Stockholm Arlanda), kus on samuti võimalik lennukeid tankida ja kütust edasi-tagasi reisiks kaasa võtta, juhul kui seal on kütus odavam. Samuti on Euroopa Komisjon rõhutanud, et lennufirmad võivad vähemalt osaliselt otsustada sihtkoha asemel tankida lennujaamas, mis asub sihtkohast kolme või vähema lennutunni kaugusel. See võimaldab vähendada tangitavaid kütusekoguseid lennujaamades, kus kütus on kallim. Seega avaldavad Tallinna lennujaamas tegutsevatele ettevõtjatele tankimisteenuse osutamisel konkurentsipurvet ka lühilennu kaugusel asuvates lennujaamades lennukite tankimisteenust osutavat ettevõtjad.

Rahvusvahelise praktika kohaselt moodustab tankimisteenusest olulise osa kütuse hind, kütuse hinna tõus avaldab lõppastmes mõju ka lennureisijatele. Seega jälgib Konkurentsiamet edasisi arenguid, konkurentsi toimimist tankimisteenuste osutamisel Tallinna lennujaamas.

Eelnevat arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturu struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamist.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Baltic Ground Services EE OÜ ja Naftelf Eesti Aktsiaselts koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

⁸ Aktsiaseltsi Tallinna Lennujaam vastus Konkurentsiameti teabetaotlusele

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsiameti juhataja – peadirektori asetäitja

*Konkurentsiameti 22.06.2023
otsuse nr 5-5/2023-018 ära kiri on samane originaaliga.
Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused ja isikuandmed,
vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.*

/Anneli Laurits/21.07.2023